

TERENGGANU DARUL IMAN
TAMBAHAN PERUNDANGAN
AKTA KERAJAAN TEMPATAN 1976
Tr. P.U. 9/94
UNDANG-UNDANG KECIL PENGENDALIAN MAKANAN (MAJLIS DAERAH
DUNGUN) 1993

Tarikh penyiaran :

23 Jun 1994

Tarikh mula berkuatkuasa :

23 Jun 1994

SUSUNAN UNDANG-UNDANG KECIL

Mukadimah

Undang-undang kecil 1. Nama, pemakaian dan mula berkuatkuasa.

Undang-undang kecil 2. Tafsiran.

Undang-undang kecil 3. Bekalan air.

Undang-undang kecil 4. Kebersihan tempat-tempat yang digunakan untuk penyediaan dan penjualan makanan.

Undang-undang kecil 5 Makanan hendaklah disimpan jauh daripada habuk dsb.

Undang-undang kecil 6. Penjualan makanan yang kotor dilarang.

Undang-undang kecil 7. Kebersihan mengendali makanan.

Undang-undang kecil 8. Orang-orang yang dilarang mengendali makanan.

Undang-undang kecil 9. Penggunaan sewajarnya kain bagi maksud membersihkan

Undang-undang kecil 10. Tempat-tempat yang dilarang bagi jualan atau penyediaan makanan.

Undang-undang kecil 11. Bekas simpanan yang dilarang.

Undang-undang kecil 12. Kecemaran makanan.

Undang-undang kecil 13. Penyediaan dan penjualan makanan tinggi dari paras lantai.

Undang-undang kecil 14. Perkakas-perkakas.

Undang-undang kecil 15. Pengendalian makanan.
Undang-undang kecil 16. Pengangkutan makanan.
Undang-undang kecil 17. Pemeriksaan perubatan.
Undang-undang kecil 18. Penalti.

Mukadimah

PADA menjalankan kuasa-kuasa yang diberi oleh seksyen 73 Akta Kerajaan Tempatan 1976 [Akta 171], Majlis Daerah Dungun membuat dan menurut seksyen 103 Akta tersebut, Pihak berkuasa Negeri mengesahkan undang-undang kecil yang berikut:

1. Nama, pemakaian dan mula berkuatkuasa.

(1) Undang-undang kecil ini boleh dinamakan **Undang-undang Kecil Pengendalian Makanan (Majlis Daerah Dungun) 1993** dan hendaklah dipakai hanya bagi kawasan Majlis Daerah Dungun sahaja.

(2) Undang-undang kecil ini hendaklah mula berkuatkuasa pada tarikh ia disiarkan dalam *Warta*.

2. Tafsiran

Dalam undang-undang kecil ini, melainkan jika kandungan ayatnya menghendaki makna yang lain –

“jualan” atau “jual” termasuklah barter dan pertukaran dan juga termasuklah tawaran atau percubaan untuk menjual atau menyebabkan atau membenarkan untuk dijual, atau didedahkan bagi jualan, atau membekal apa-apa makanan di mana balasan akan diterima oleh pembekal bagi pembekalan sama ada secara khusus atau sebagai sebahagian dari perkhidmatan yang dikontrakkan atau dalam miliknya untuk jualan, atau ada dalam miliknya apa-apa makanan yang dia ketahui bahawa makanan itu berkemungkinan akan dijual atau ditawarkan atau didedah untuk juala dan berkaitan hanya dengan jualan bagi penggunaan atau pemakaian manusia;

“Majlis” ertinya Majlis Daerah Dungun;

“makanan” termasuklah tiap-tiap barang yang dijadikan makanan atau minuman oleh manusia atau yang masuk atau digunakan di dalam komposisi atau persediaan apa-apa barang itu dan termasuklah perasa juga bahan pewarna dan perasa dan rempah-rempah tetapi tidak termasuk:

- (a) barang atau bahan yang digunakan hanya sebagai dadah;
- (b) binatang atau barang hidup;
- (c) fodder atau barang makanan bagi binatang, burung atau ikan.

“penyediaan” termasuklah pengilangan, pembungkusan, penyerahan, pengangkutan, penyimpanan dan penghidangan makanan dan pakaian “menyediakan” hendaklah ditafsirkan sewajarnya.

“Yang Dipertua” ertinya Yang Dipertua Majlis Daerah Dungun dan termasuklah Timbalan Yang Dipertua.

3. Bekalan Air

Tiada seorang yang bekerja menjual atau menyediakan bagi jualan makanan boleh menggunakan bagi apa-apa maksud mengenai trednya:

- (a) mana-mana air selain daripada air dari paip yang disambung kepada saluran besar daripada bekalan air awam; atau
- (b) mana-mana air dari paip atau lain punca di dalam tandas persendirian atau awam atau lain-lain kemudahan.

4. Kebersihan tempat-tempat yang digunakan untuk penyediaan dan penjualan makanan.

(1) Tiap-tiap orang yang bekerja dalam penjualan atau penyediaan bagi jualan apa-apa makanan hendaklah pada setiap masa menyenggara tempat yang digunakan bagi penjualan atau penyediaan itu dalam keadaan bersih.

(2) Tiap-tiap orang yang bekerja dalam penjualan atau penyediaan bagi jualan apa-apa makanan hendaklah juga menjaga kebersihan mana-mana lebu, lorong atau kawasan lapang yang hampir sekali di hadapannya, dibelakangnya atau tepi-tepi tempat yang digunakan bagi penjualan atau penyediaan itu dalam keadaan yang bersih dan bebas dari himpunan bahan-bahan merbahaya atau mengganggu, atau sampah, kekotoran atau lain-lain bahan atau benda yang dibuang olehnya.

5. Makanan hendaklah disimpan jauh daripada habuk, dsb.

Tiap-tiap orang yang bekerja dalam penjualan atau penyediaan bagi jualan apa-apa makanan hendaklah pada setiap masa menyimpan makanan dan semua bekas, perkakas, kenderaan, barang-barang, alat, alat-alat tred, kerusi, meja, pasangan, jentera dan lain-lain peralatan yang digunakan bagi atau berhubung dengan makanan itu bersih

dan bebas dari kekotoran dan habuk, bau busuk, bubuk dan lalat atau lain-lain serangga.

6. Penjualan makanan yang kotor di larang.

(1) Tiada seorang boleh menjual apa-apa barang makanan yang tidak bersih atau mengandungi apa-apa jisim yang asing kepada jenis makanan itu.

(2) Tiada seorang boleh menjual atau membungkus untuk dijual apa-apa barang makanan dalam bungkusan yang tidak bersih.

7. Kebersihan mengendali makanan

(1) Tiap-tiap orang yang bekerja dalam penjualan atau penyediaan bagi jualan, apa-apa makanan hendaklah, apabila berbuat demikian, menyenggara pakaiannya dan badannya dalam keadaan bersih.

(2) Tiap-tiap orang yang bekerja dalam penjualan atau penyediaan bagi jualan apa-apa makanan hendaklah pada setiap kali sebelum memulakan penjualan atau penyediaan itu, atau selepas menggunakan mana-mana tempat buang air kecil, bilik air, tandas, atau lain-lain kemudahan yang serupa dan sebelum memulakan penjualan atau penyediaan itu, membasuh tangannya dengan sabun dan air bersih.

(3) Tiada seorang boleh meludah, membuang hingus daripada hidung, menghisap atau menggunakan tembakau atau bahan hiduan atau apa-apa bahan lain atau mengunyah tembakau atau buah pinang semasa membuat penjualan atau penyediaan bagi jualan apa-apa makanan.

(4) Tiada seorang yang mempunyai luka atau pecah kulit di tangan atau jari boleh bekerja dalam penjualan atau penyediaan bagi jualan makanan melainkan luka atau pecah kulit itu dibalut rapi dengan balutan tanah air.

8. Orang-orang yang dilarang mengendali makanan.

Tiada seorang:

(a) yang mengidap penyakit yang merebak;

(b) yang menjadi pembawa apa-apa penyakit berjangkit;

(c) yang mengidap apa jua penyakit yang menyebabkan keluarnya nanah atau serum dari mana-mana bahagian badan atau lain-lain penyakit kulit;

(d) yang mempunyai sebab mempunyai atau mengesyaki bahawa dia berkemungkinan penyebar organisma yang membiakkan penyakit; atau

(e) yang ada membuat perhubungan dengan mana-mana orang yang mengidap penyakit yang merebak.

Boleh bekerja dalam penjualan atau penyediaan bagi jualan apa-apa barang makanan atau apa barang yang digunakan atau mungkin digunakan sebagai makanan atau apa-apa bahan yang digunakan atau mungkin digunakan sebagai pembalut atau bekas simpanan bagi makanan.

9. Penggunaan sewajarnya kain bagi maksud membersihkan

Tiada seorang boleh menggunakan bagi maksud mengelap atau membersihkan atau mengilat apa-apa makanan bagi jualan atau apa-apa bungkusan atau alat yang digunakan berhubung dengannya apa-apa kain buruk atau kain lain daripada penyapu habuk atau kain yang sesuai yang disimpan semata-mata bagi maksud itu, dan yang disenggara pada setiap masa dalam keadaan bersih.

10. Tempat-tempat yang dilarang bagi jualan atau penyediaan makanan.

(1) Tiada seorang boleh menjual atau menyediakan bagi jualan apa-apa barang makanan di dalam mana-mana kandang, tempat buang air kecil, bilik air, tandas atau di mana-mana tempat yang bila-bila masa digunakan untuk tidur, atau yang dihubung terus dengan suatu ruang tidur atau dengan mana-mana kandang, tempat buang air kecil, bilik air atau tandas atau dimana-mana tempat di mana binatang atau burung dibiarkan berada.

(2) Tiada seorang boleh menjual atau menyediakan bagi jualan apa-apa barang di mana-mana tempat di mana apa-apa benda, binatang atau burung disimpan, atau apa-apa kerja yang dijalankan di mana barang makanan itu boleh tercemar atau keadaan baik atau kebersihannya terjejas.

(3) Tiada seorang boleh meletak, menyimpan, membawa, menyebarkan atau menggunakan atau menyebabkan diletak, disimpan, dibawa disebar atau digunakan di mana-mana tempat yang digunakan untuk jualan atau penyediaan bagi jualan apa-apa makanan, apa-apa racun atau apa-apa jirim yang merbahaya atau mengganggu atau apa-apa lain bahan yang mungkin mencemar keadaan baik makanan itu; tetapi tiada apa-apa di dalam ini boleh mencegah penggunaan yang betul semburan campuran yang

mengandung racun bagi maksud mengawal serangga-serangga atau lain-lain haiwan perosak.

11. Bekas simpanan yang dilarang.

(1) Tiada seorang boleh memasuk, membawa atau menyimpan apa-apa benda makanan untuk jualan dalam mana-mana beg, karung atau bekas yang serupa yang telah pada bila-bila masa mengandungi, atau telah digunakan untuk mengisi apa-apa racun atau bahan yang merbahaya atau apa-apa bahan yang boleh menyebabkan makanan itu menjadi tidak baik atau layak untuk dimakan manusia.

(2) Tiada apa-apa peti, bakul atau lain-lain bekas yang kotor boleh digunakan untuk mengisi atau menyediakan apa-apa barang makanan bagi jualan.

12. Kecemaran makanan

(1) Tiada seorang boleh meletakkan hingga tersentuh dengan apa-apa makanan bagi jualan atau di dalam mana-mana bungkusan yang mengandungi makanan bagi jualan apa-apa plastic, logam atau lain-lain objek, benda atau bahan untuk dijual atau diberi kepada pembeli ketika penjualan makanan itu kecuali objek, benda atau bahan itu ditutupi sepenuhnya dalam suatu pembungkusan yang dibuat dari bahan yang tidak mencemarkan makanan itu dan yang tidak mengandungi bahan yang mungkin diserap oleh, atau ada kemungkinan meresap ke dalam makanan itu dan tiada seorang boleh meletakkan apa-apa barang atau benda sedemikian dalam apa-apa makanan dengan sebegitu cara hingga ianya bercampur atau diliputi dengan makanan itu.

(2) Tiap-tiap orang yang menjual apa-apa makanan yang biasa dimakan dalam keadaan ianya dijual hendaklah menjaga makanan itu, sehingga ianya diserahkan kepada seseorang pembeli, dengan menyimpan dalam bekas tertutup atau dengan cara lain yang berkesan.

(3) Tiada seorang boleh membawa untuk jualan apa-apa barang makanan yang biasa dimakan dalam keadaan ianya dijual kecuali ianya dibungkus atau diletak di dalam bekas atau lain-lain bungkusan yang dibuat sedemikian bagi menghindar barang-barang makanan itu dari tercemar.

(4) Tiada seorang boleh membawa, meletak atau menyimpan atau dibenarkan dibawa, diletak atau disimpan dalam mana-mana kenderaan yang digunakan bagi membawa apa-apa barang makanan yang biasa dimakan dalam keadaan ianya dijual, apa-apa kotoran, benda yang mengganggu atau lain-lain bahan yang mungkin mencemar keadaan baik atau kebersihan barang makanan yang dibawa di dalamnya.

(5) Tiada seorang boleh mengguna berkaitan dengan penjualan atau penyediaan bagi jualan apa-apa barang makanan yang biasa dimakan dalam keadaan ianya dijual, apa-apa kertas yang terdapat bahan tulisan atau cetakkan di atasnya dengan apa jua cara di mana makanan itu boleh tersentuh dengan tulisan atau bahan cetakan.

(6) Tiada seorang boleh menjual apa-apa barang makanan yang biasa dimakan dalam keadaan ianya dijual, yang telah jatuh, diletakkan atau disimpan atas mana-mana kaunter, bar atau lantai kecuali ianya dilindungi atau dibungkus sedemikian hingga terhindar barang makanan itu dari kemungkinan pencemaran.

13. Penyediaan dan penjualan makanan tinggi dari paras lantai

Tiada seorang boleh menjual atau menyedia bagi jualan apa-apa makanan di mana-mana premis, jalan atau lain-lain kawasan lapang pada paras rendah daripada 0.4572 meter dari paras lantai bagi premis, jalan atau kawasan lapang itu.

14. Perkakas-perkakas.

(1) Tiada seorang boleh mengguna untuk menghidang makanan bagi jualan apa-apa perkakas untuk makan atau minum yang tidak dibersihkan selepas kali terakhir perkakas itu digunakan sama ada atau tidak perkakas itu diberi kepada orang yang sama sebelum itu menggunakan alat tersebut.

(2) Tiada seorang boleh mengguna atau ada dalam miliknya untuk kegunaan bagi jualan atau penyediaan bagi jualan apa-apa makanan, apa-apa bekas minuman, pinggan, piring atau lain-lain bekas yang sumbing, pecah atau retak.

15. Pengendalian makanan

(1) Tiap-tiap orang yang menjual atau menyedia untuk jualan apa-apa makanan yang biasa dimakan dalam keadaan ianya dijual hendaklah jangan semasa penjualan atau penyediaan itu:

(a) memegang atau membenarkan dipegang apa-apa makanan dengan jari-jari tetapi hendaklah menggunakan sepit, penyeduk atau lain-lain perkakas yang sesuai bagi tiap-tiap maksud itu;

dengan syarat orang-orang tertentu atau kelas yang tertentu boleh kecuali atas kelulusan bertulis oleh Yang Dipertua;

- (b) menggunakan jari-jarinya ke mulut, mata telinga, hidung atau kulit kepala semasa menjalankan pembungkusan atau penghidangan itu;
- (c) mengguna nafasnya untuk membuka mana-mana beg atau pembungkusan;
- (d) menyapu tangannya ke atas pakaiannya atau dengan apa-apa cara selain dengan tuala atau kain yang bersih;
- (e) meletak, sehingga menyentuh makanan untuk jualan, apa-apa bahan, benda atau barang yang kotor atau yang telah disentuh dengan mulut; atau
- (f) batuk atau bersin ke atas mana-mana makanan.

(2) Sepit penyeduk atau lain-lain perkakas yang sesuai bagi mengendali apa-apa makanan yang biasa dimakan dalam keadaan ianya dijual hendaklah dibersihkan selalu dan setiap masa bebas dari pencemaran.

(3) Tiada seorang yang bekerja menjual atau menyediakan bagi jualan apa-apa makanan boleh menyentuh dengan mulut apa-apa alatan yang digunakan untuk atau berkaitan dengan jualan atau penyediaan itu.

(4) Tiada seorang yang bekerja menjual atau menyedia bagi jualan apa-apa makanan yang biasa dimakan dalam keadaan ianya dijual boleh membawa apa-apa alat atau perkakas yang digunakan untuk atau berkaitan dengan jualan atau penyediaan itu dengan cara yang boleh menjejaskan keadaan baik, kebersihan atau kebebasan makanan itu dari pencemaran.

16. Pengangkutan makanan

(1) Tiada seorang boleh menggunakan mana-mana kenderaan, pengangkutan atau bekas yang tidak bersih bagi membawa atau menghantar apa-apa makanan untuk jualan.

(2) Tiada seorang boleh menggunakan apa-apa kenderaan, pengangkutan atau bekas bagi membawa dan mengisi apa-apa binatang, burung atau lain-lain barang atau benda di mana keadaan baik, kebersihan atau kebebasan dari pencemaran apa-apa makanan bagi jualan yang dibawa atau diisi dalam kenderaan, pengangkutan atau bekas yang berkenaan boleh atau mungkin terjejas.

17. Pemeriksaan perubatan

(1) Mana-mana orang yang bekerja menjual atau menyedia bagi jualan apa-apa barang makanan boleh dikehendaki oleh Yang Dipertua menjalani pemeriksaan perubatan tentang kelayakannya untuk menjalankan pekerjaan demikian.

(2) Pemeriksaan itu hendaklah dijalankan oleh pegawai perubatan atau kesihatan yang dilantik sama ada secara am atau khusus oleh Yang Dipertua.

(3) Jika mana-mana orang setelah diperiksa didapati oleh pegawai perubatan atau kesihatan mengidap penyakit menular atau berjangkit atau apa-apa penyakit kulit yang merbahaya atau pada pendapat pegawai perubatan atau kesihatan adalah berkemungkinan merupakan punca jangkitan, Yang Dipertua hendaklah serta-merta melucutkan kelayakan orang yang diperiksa itu daripada bertugas atau bekerja di mana-mana tempat yang digunakan bagi menjual atau menyedia untuk jualan apa-apa makanan sehingga ke suatu masa yang disahkan oleh pegawai perubatan atau kesihatan bahawa dia telah sembuh atau kemungkinan tidak lagi menjadi punca jangkitan.

(4) Mana-mana orang:

(a) yang enggan menjalani pemeriksaan perubatan apabila diminta berbuat demikian; atau

(b) yang mana, setelah diperiksa dan telah dilucutkan kelayakan, terus bekerja di mana-mana tempat yang digunakan bagi menjual atau menyediakan untuk jualan apa-apa barang makanan, adalah melakukan suatu kesalahan terhadap undang-undang kecil ini.

(5) Pemunya, pemegang lesen, penduduk atau penjaga mana-mana tempat yang digunakan bagi menjual atau menyedia untuk jualan apa-apa barang makanan, yang mana setelah diberitahu secara bertulis oleh Yang Dipertua bahawa seseorang yang bekerja di tempat menjual atau penyediaan makanan itu telah enggan menjalani pemeriksaan perubatan atau setelah diperiksa, dilucutkan kelayakan dari bekerja, membenarkan orang itu terus bekerja disitu atau terus berada di dalam tempat itu adalah melakukan suatu kesalahan di bawah undang-undang kecil ini.

18. Penalti

Sesiapa yang melanggar mana-mana peruntukan undang-undang kecil ini adalah melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak lebih daripada dua ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak lebih daripada enam bulan atau kedua-duanya dan didenda selanjutnya tidak lebih daripada dua ratus ringgit bagi tiap-tiap hari dalam masa kesalahan itu diteruskan selepas disabitkan.

